

Силабус
навчальної дисципліни
БЮДЖЕТНА СИСТЕМА
2025-2026 навчальний рік

Освітня програма **Фінанси, банківська справа та страхування**
Спеціальність **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**
Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Рівень вищої освіти **перший (бакалавр)**

Викладач (і)	СИДОРЧЕНКО Тетяна Федорівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/sydorchenko-tetyana-fedorivna/
Контактний тел.	+380993550796
Е-mail викладача:	tf_sidorchenko@bdpu.org.ua
Графік консультацій	Консультації відбуваються за допомогою дистанційних технологій у вільний від занять час

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Звітність
3/90	16/4	14/2	60/54	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: бюджетний процес, бюджетна політика, бюджетний дефіцит, міжбюджетні відносини, доходи бюджету, видатки бюджету, бюджетна система

Мета та предмет курсу: Метою навчальної дисципліни є формування у студентів цілісної системи знань про теоретичні основи функціонування бюджетної системи, опанування механізмів бюджетної політики, вивчення методів управління бюджетним дефіцитом, доходною та видатковою частинами бюджету, а також розуміння принципів міжбюджетних відносин і регламенту бюджетного процесу. **Предметом** навчальної дисципліни є сукупність економічних відносин, що виникають у процесі формування, розподілу та використання бюджетних коштів, а також правові та організаційні засади побудови бюджетної системи та здійснення бюджетного процесу в державі.

Зміст курсу: Сутність, призначення та роль бюджету держави. Бюджетна політика держави. Бюджетний дефіцит і джерела його фінансування. Бюджетна система та засади її побудови. Міжбюджетні відносини та система бюджетного вирівнювання. Бюджетний процес: теоретичні та організаційні засади. Система доходів бюджету. Система видатків бюджету.

Методи навчання: лекція, демонстрування, практичні роботи, метод усного контролю.

Компетентності та програмні результати навчання: **Загальні:** ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні. **Спеціальні:** СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК12. Здатність здійснювати поточне та перспективне фінансове планування (у т.ч. діяльності курортно-рекреаційних закладів, курортно-рекреаційних територій). **Програмні результати навчання:** ПР02. Знати і розуміти

теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем. ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування. ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування. ПР24. Аналізувати та оцінювати макроекономічні показники, показники ефективності грошово-кредитної, бюджетної, податкової політики (у т.ч. стосовно розвитку курортно-рекреаційних територій).

Зміст курсу: Розвиток інформаційної економіки в умовах побудови інформаційного суспільства, основні поняття електронного бізнесу. Переваги і недоліки функціонування електронного бізнесу та електронної комерції. Системи електронного бізнесу у корпоративному секторі. Системи електронного бізнесу у споживчому секторі: торгові ряди, інтернет (в2с). Електронні платіжні системи. Інтернет-маркетинг. Перспективи розвитку електронного бізнесу.

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами («Кодекс доброчесності університетської спільноти Бердянського державного педагогічного університету» https://bdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2025/11/kodeks_dobrochesnosti_universytets_kouy_spilnoty_bdpu1.pdf)), а саме: самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни; посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Політика використання штучного інтелекту визначається положенням БДПУ (https://bdpu.org.ua/wpcontent/uploads/2025/09/polityka_vykorystannya_shtuchnogo_intelektu_v_0_svitnom_u_proczeni_berdyanskogo.pdf), зокрема при підготовці до практичних занять дозволено часткове використання ШІ для структурування матеріалу, підготовки презентацій, перекладання джерел з інших мов, забороняється копіювання та генерація неправдивих фактів, забороняється використовувати в контрольованому середовищі під час проведення екзамену.

Здобувачі освіти, які отримали незадовільну підсумкову оцінку мають право на перескладання у встановлені терміни.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність: Мультимедійне обладнання
Система оцінювання та вимоги: внутрішня університетська 100-бальна шкала. Після вивчення навчальної дисципліни їх результати конвертуються в шкалу ECTS шляхом ранжування навчальних досягнень.

Оцінка за університетською шкалою	Оцінка шкалою ECTS
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Узагальнені критерії оцінювання:

- «А», 90–100 балів – здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, уміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, уміє використовувати набуті компетентності для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування й нахили;
- «В», 78–89 балів – здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв’язує вправи й задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна;
- «С», 65–77 балів – здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, у цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок;
- «D», 58–64 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання й розуміння основних положень; із допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- «E», 50–57 бали – здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні (обсяг набутих компетентностей здобувача відповідає мінімальним критеріям);
- «FX», 35–49 балів – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу (до 20 %);
- «F», 1–34 бали – здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання й відтворення окремих фактів, елементів, об’єктів.

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання під час поточного контролю та підсумкового семестрового контролю (залік) (50+50=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне тестування та самостійна робота								залік	Сума		
ЗМ1		ЗМ2		ЗМ3		ЗМ4		ЗМ5		ЗМ6	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	50	100		
6	6	7	7	6	6	6	6				

T1, T2 ... – теми змістових модулів.

	Кількість балів					
	Лекція	Практ. робота	Лаб. робота	Сам. робота	Інд. робота	Разом
<i>1</i>	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Тема 1.		0-4		0-2		0-6
Тема 2.		0-4		0-2		0-6

0-4		0-8		0-4		0-12
Змістовий модуль 2.						
Тема 3.		0-5		0-2		0-7
Разом за змістовим модулем 2		0-5		0-2		0-7
Змістовий модуль 3.						
Тема 4.		0-5		0-2		0-7
Разом за змістовим модулем 3		0-5		0-2		0-7
Змістовий модуль 4.						
Тема 5.		0-4		0-2		0-6
Разом за змістовим модулем 4		0-4		0-2		0-6
Змістовий модуль 5.						
Тема 6.		0-4		0-2		0-6
Разом за змістовим модулем 5		0-4		0-2		0-6
Змістовий модуль 6.						
Тема 7.		0-4		0-2		0-6
Тема 8.		0-4		0-2		0-6
Разом за змістовим модулем 6		0-8		0-4		0-12
Разом за змістовні модулі		34		16		50
Екзамен						50
Всього						100

За підсумками навчання за семестр здобувач вищої освіти може отримати 100 балів із розрахунку: 50 балів за поточне оцінювання, 50 – підсумковий контроль.

Підсумкова кількість балів визначається за формулою:

$$K = T1 + T2 + T3 + T4 + T5 + \dots + T8 + ПК = 100,$$

де К – загальна кількість балів,

T1, T2, T3, T4, T5, T6 – кількість балів за темами,

ПК – кількість балів за підсумковий контроль.

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Конспект лекцій з дисципліни «БЮДЖЕТНА СИСТЕМА» для підготовки до єдиного фахового вступного випробування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Полтава : Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. 104 с.
2. І. В. Алексєєв, Н. Б. Ярошевич, І. Ю. Кондрат, М. В. Ливдар. Бюджетна система: підручник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2019. 400 с.
3. Бюджетна система: навчальний посібник / О. М. Піхоцька, Л. Є Фурдичко., Н. Г. Синютка - Львів: ТНЕУ, 2019. 318 с.
4. Бюджетна система: підручник / за ред. д. е. н. професора Ф. Г. Дем'янишина, д. е. н. професора О. П. Кириленка та д. е. н. професора З. М. Лободіної. Тернопіль: ЗУНУ, 2020. 624 с.
5. Луніна І. О., Бондарчук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навчальний посібник. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304 с.
6. Миськів Г. Бюджетна система: теоретичні та практичні аспекти (у схемах і таблицях): навчальний посібник. Львів : Растр-7, 2020. 272 с.

Додаткові

7. У. З. Ватаманюк-Зелінська, Н. С. Ситник, А. В. Стасишин, В. В. Круглякова. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник. Л.: Видавництво «Магнолія», 2021. 511 с.
8. С. В. Качула, Л. В. Лисяк, О. В. Добровольська. Бюджетний менеджмент: навчальний посібник в схемах і таблицях. Дніпро: Монолит, 2022. 200 с.
9. Бюджетна система: тенденції розвитку. URL: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2019/07/2019-07-08-budget_book.pdf

Інтернет-ресурси

10. Бюджетний кодекс України. Кодекс від 08.07.2010 №2456-VI.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
11. Податковий кодекс України. Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://www.rada.gov.ua>
13. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <http://www.treasury.gov.ua>
14. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://www.sfs.gov.ua>
15. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <http://www.minfin.gov.ua>
17. Офіційний сайт Рахункової палати. URL: <http://www.rp.gov.ua>